

“ऋषिङ्ग सम्बृद्धिको आधार, कृषि, संस्कृति, पर्यटन र पूर्वाधार”

ऋषिङ्ग गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कोटदरबार, तनहुँ
पाण्डकी प्रदेश नेपाल

आर्थिक वर्ष २०७९/०८०

नीति तथा कार्यक्रम

ऋषिङ् गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/२०८० को नीति तथा कार्यक्रम

प्रमुख अतिथि तथा गण्डकी प्रदेशका आन्तरीक मामिला मन्त्री माननीय दोबाटे बि. क.
ज्यू.

गाउँसभाका उपाध्यक्षज्यू,

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,

वडाध्यक्षज्यूहरु,

गाउँ कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु,

गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्युहरु,

राष्ट्रसेवक कर्मचारीज्यूहरु,

पत्रकार साथीहरु,

सम्पूर्ण उपस्थित महानुभावहरु।

गणतन्त्र स्थापना तथा संघीयता कार्यान्वयनबाट स्थानीय तह स्थापना सँगै भएको पहिलो कार्यकालको जनप्रतिनिधिको उत्साहजनक कार्यप्रगति तथा सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार, शिक्षा, सामाजिक चेतना विकास तथा सांस्कृतिक सम्मिलन का लागि यहाँहरुले गर्नुभएको योगदानको उच्च मुल्यांकन गर्दै हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै नवनिर्वाचित सम्पूर्ण प्रतिनिधिहरुलाई हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दै यस गाउँपालिकाको बाहौं गाउँसभा सदस्यज्यूहरुलाई स्वागतका साथ आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गैरहेको छु।

स्वतन्त्रताको रक्षा, प्रजातन्त्र प्रासी तथा गणतन्त्र स्थापनार्थ भएका जनआन्दोलन, जनयुद्ध लगायतका आन्दोलनमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुँने ज्ञात अज्ञात शहीदहरुप्रति उच्च सम्मान एवं हार्दिक श्रद्धाङ्गली व्यक्त गर्दछु। साथै आन्दोलनको क्रममा घाइते हुनु भएका सबैको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु। शहीदहरुको सपना र अग्रजहरुको मार्गदर्शनले सुन्दर, समुन्नत, समावेशी तथा सबै नेपालीको अपनत्व सहितको समृद्ध नेपाल निर्माणमा हामि सबैलाई प्रेरणा मिल्ने अपेक्षा गर्दछु।

सन् २०१९ डिसेम्बर बाट शुरु भएको कोरोना महामारी (कोभिड-१९) रोकथाम, नियन्त्रण, निदान र उपचारका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार तथा ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको समन्वयबाट ऋषिङ्ग गाउँपालिकाले महामारी विरुद्धको लड्न र यसबाट सृजित प्रतिकूल अवस्थाको सामना गर्न अपेक्षाकृत सक्षम भएको मैले ठानेको छु। कोभिड-१९ को महामारी रोकथाम, नियन्त्रण, निदान र उपचारका क्रममा अग्रस्थानमा खटिनुहुँने स्वास्थकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्बुलेन्सचालक लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्न चाहन्छु। सबैको अथक प्रयासका बाबजुद यस भयाबह महामारीबाट संक्रमित भई मृत्युवरण गर्नुभएका स्वदेश तथा विदेशमा रहने नेपाली तथा सम्पूर्णमा विदेशीहरुमासमेत हार्दिक श्रद्धाङ्गली व्यक्त गर्दै शोक संतास परिवरजनप्रति गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु।

लोकतन्त्रको सुन्दर पक्ष तथा आधारस्तम्भ को रूपमा रहने आवधिक निर्वाचिन अन्तर्गत जनता र सरकारको सम्बन्ध सेतु स्थानीय तहको निर्वाचिन सफलातापूर्वक सम्पन्न भएको छु। यस निर्वाचिनलाई स्वच्छ, स्वतन्त्र, निष्पक्ष, तथा भयरहित वातावरणमा सम्पन्न गराउने निर्वाचिन आयोग सहयोग पुर्याउनुहुँने राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा यस प्रक्रियामा संम्लग्न राजनीतिक दल संघ संस्था र सम्पूर्ण ऋषिङ्गबासिहरुमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

स्थानीय सरकारको पहिलो कार्यकालको समीक्षासहित अवसर र चुनौतीहरुको विष्टेषण गर्दै भावि कार्यदिशाको लागि जनप्रतिनिधिहरु, विषयविज्ञ, विभिन्न राजनीतिक दलहरु, सामाजिक अगुवा तथा समग्र ऋषिङ्ग गाउँपालिकाबासीहरुको सल्लाह सुझावअनुरूप आगामी कार्यकाल सफलतापूर्वक अगाडी बढाउने संकल्प गर्दछु।

ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको बाहौगाउँसभा मार्फत गाउँपालिकाको बार्षिक बजेट सम्बन्धी ऐतिहासिक छैठों नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु। ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको विकासका निम्ति नीति, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमाका विभिन्न चरणहरुमा सहयोग पुर्याउनु हुने उपाध्यक्षज्यू, लगायतका निर्वाचित जनप्रतिनिधिज्यूहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,

विभिन्न राजनीतिक, सामाजिक, शैक्षिक, प्रशासनिक क्षेत्रका व्यक्तित्वहरु तथा गाउँपालिकाबासी दाजुभाई, दिदीबहिनीहरु सबैमा धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

राज्यको पुनः संरचना पश्चात स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचनबाट जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकार स्थानीय तहको जिम्मेवारीमा ऋषिङ्गबासीबाट हाम्रो गाउँपालिकाको निवाचित टिमलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी बमोजिम उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै स्थानीय तहका केही चुनौतीहरुको सामना ईमान्दारीता पूर्वक पुरा गरिने प्रतिबद्धता गर्दछु । गाउँपालिकाको घोषित “ऋषिङ्ग सम्बृद्धिको आधार, कृषि, संस्कृति, पर्यटन र पूर्वाधार” को लक्ष्य तथा उद्देश्य अनुसार ऋषिङ्ग गाउँपालिकालाई समृद्ध, सुखी गाउँपालिका निर्माण गर्न आगामी आर्थिक बर्षको लागि देहाय बमोजिमको क्षेत्रगत नीतिहरु प्रस्तुत गरेको छु ।

स्वास्थ्य तथा महामारी नियन्त्रण

ऋषिङ्ग गाउँपालिकाबासी सम्पूर्ण नागरिकलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्ने नीति लिएको छु ।

१. नेपालको संविधानले जनताको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने हकलाई मौलिक हकको रूपमा व्यवस्था गरेको छ । यो मौलिक हकको कार्यान्वयनलाई सुनिश्चित गर्नका लागि नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत स्वास्थ्य संस्थाहरुको अतिरिक्त स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट टाढा रहेका वस्तीहरुको अध्ययन गरी वडा नं. ४ र ५ को पायक पर्ने स्थानमा थप स्वास्थ्य इकाई सञ्चालनमा ल्याइनेछ । महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई प्रोत्साहन गर्न वार्षिक रूपमा एक पटक प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

२. ऋषिङ्ग गाउँपालिका वडा नं ४ स्थित भिरकोटमा १० शैयाको आधारभूत अस्पताल निर्माण कार्य भैरहेको र सो आधारभूत अस्पताललाई आगामी आर्थिक बर्षमा सम्पन्न गरिने साथै सो अस्पतालबाट आवश्यक सेवा समेत उपलब्ध गराईने लक्ष्य लिईएको छ । . . . . .

३.. आगामी आर्थिक वर्षमा ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको प्रत्येक वडामा निशुल्क स्वास्थ्य शिविरहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

४.. ऋषिङ्ग गाउँपालिकामा एक वटा स्वास्थ्य प्रयोगशाला स्थापना गरिएको र उक्त स्वास्थ्य प्रयोगशालालाई निरन्तरता दिई सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

शिक्षा

कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) माहमारी बाट शिक्षा क्षेत्रमा पुगेको असर तथा दीर्घकालीन नकारात्मक प्रभावलाई न्यूनीकरण गरी गतिशीलता प्रदान गर्ने नीति लिएको छु ।

५. एस.ई.ई. परीक्षामा सहभागि हुने विद्यार्थीहरुलाई लक्षित गरी निशुल्क कोचिङ्ग कक्षा सञ्चालन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६. नेपाल सरकार सर्त अनुदान अन्तर्गतिका दिवा खाजा कार्यक्रम, कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान, छात्राहरुलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याड वितरण, शिक्षण सिकाई सामाग्री व्यवस्थापन अनुदान, छात्रवृत्ति लगायतका कार्यक्रमहरुलाई प्रभावकारी तवरले सञ्चालन गर्न विद्यालयहरुसँग समन्वय गरिनेछ ।

७. ऋषिङ्ग गाउँपालिका “अध्यक्ष शैक्षिक सुधार कार्यक्रम” अन्तर्गत शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि विशेष शैक्षिक कार्यक्रमहरु र प्रारम्भिक बाल विकासमा अध्ययनरत बालबालिकाहरुलाई कापी, कलम लगायतका शैक्षिक सामाग्रीहरु वितरणलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

८. माध्यमिक तह सम्मको शिक्षाको सुधार अभियानका लागि कम्तीमा एक वडा एक नमुना सामुदायिक विद्यालयको रूपमा विकास गर्दै शिक्षण सिकाईमा प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरी शिक्षामा आमुल परिवर्तन गरिनेछ ।

९. विद्यालयको भौतिक पूर्वाधारको विकास तथा विस्तारलाई प्रविधिमैत्री, वालमैत्री र सिकाई वातावरणको सुनिश्चितता गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

ऋषिङ्ग गाउँपालिकाका सबै स्थानहरुमा सर्वसुलभ सफा खानेपानी तथा सरसफाईको सुनिश्चितता गर्ने नीति लिएको छु ।

१०. ऋषिङ्ग गा.पा. वडा नं. ४ सिरकोटमा निर्माणधिन सिरकोट वोरिङ्ग लिफिटङ्ग खानेपानी योजना, सन्यासीटार खानेपानी १ धर १ धारा निर्माण योजना आगामी आर्थिक वर्ष भित्रै सम्पन्न गरिनेछ ।

११. एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई अभियानकै रूपमा अगाडि बढाईनेछ ।

१२. विगतमा निर्माण गरिएका सार्वजनिक शौचालयहरुको सञ्चालन र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । आवश्यकताका आधारमा थप सार्वजनिक शौचालयहरुको निर्माण गरिनेछ ।

१३. सम्भाव्यताका आधारमा वोरिङ्ग खानेपानी योजनाहरु सञ्चालन गरी खानेपानीको श्रोतको अभावको परिपूर्ति गर्ने प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

रोजगारी

ऋषिङ्ग गाउँपालिकाभित्र रोजगारका क्षेत्र पहिचान गरी छोटो तथा लामो अवधिका लागी रोजागर सृजना तथा प्रबर्द्धन गर्ने नीति लिएको छु ।

१४. अन्तर स्थानीय तहको साझेदारी र सहकार्यमा स्थानीय स्तरमा रोजगारी वृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय बजारको मागमा आधारित सिप विकास सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

१५. प्रत्येक घरका एक व्यक्तिलाई रोजगार वा स्वरोजगार बनाउने कार्यलाई प्रथमिकतामा राखिने छ ।

१६. पिपलटार औद्योगिकग्रामलाई प्रदेश तथा संघीय सरकारसँग समन्वय गरी शीघ्र सम्पन्न गरी औद्योगिक क्रियाकलाप संचालन हुँने तथा रोजगारी सृजना हुँने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१७. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने प्रतिफल मुलक योजना छनोट गर्ने एवं आवश्यक क्षेत्रमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सामाग्री व्यवस्थापनको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

यातायात पूर्वाधार

ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको प्रत्येक वडाहरूको केन्द्रबाट ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको केन्द्र जोडने सडकलाई सुधार तथा स्तरोन्नति गरी सबै मौसम तथा समयमा सञ्चालन हुने स्तरको निर्माण गर्ने नीति लिएको छु

१८. राष्ट्रिय लोकमार्ग र ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको केन्द्र जोडने श्रृङ्खपथ,झापुटार काहुँ चालिसे मोटर मार्गलाई रणनितीक सडकको रूपमा लिई प्रदेश तथा संघ सरकारसँगको साझेदारीमा कालोपत्रे गर्ने योजनालाई दुबुङ्ग सम्म पुर्याउने लक्ष्य लिईएको छ ।

१९. ढुङ्गाडे सपाइदी रूपटार मोटरमार्ग ,सुडे दुबुङ्ग खल्डुभज्याङ्ग मोटरमार्ग, बलिमराङ्ग बेल्टार मोटरमार्ग ,ऋषिङ्गपाटन पल्टयाङ्ग ऐरी मोटरमार्ग ,श्रृङ्गशान्ति (ऐरी राम्जाकोट) मोटरमार्ग ,दुलेगाँडा पालिड्टार सिरकोट मोटरमार्ग, सुकेपोखरी रवास्लुङ्ग मोटरमार्ग, रवास्लुङ्ग कोईदिम मोटरमार्ग ,पल्टयाङ्ग भैसिकिले मोटरमार्ग ,बाँझो लिवाड़, मोटरमार्ग ,पोखरीभज्याङ्ग लिवाड़ मोटरमार्ग, झापुटार रिङ्गरोड, कान्छे रजमूल, कल्याणदेवी मोटर मार्ग लागायत अन्य मोटरमार्गहरूलाई सुधार तथा स्तरोन्नति गरी कालोपत्रे गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । यसका लागि प्रदेश सरकार तथा संघ सरकारसँग साझेदारी गरी योजना सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव गरिनेछ ।

२०. ऋषिङ्ग गाउँपालिका वडा नं. ६ स्थित ढुङ्गाडेमा रहेको ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको एकमात्र बसपार्क आगामी वर्ष ढलान/कालोपत्रे गरी सम्पन्न गरिनेछ ।

२१. सडक निर्माणको कारण पहिरोको जोखिम सिर्जना भएका स्थानहरूको पहिचान गरी त्यस्ता ठाउँहरूमा Bio-engineering का कार्यक्रमहरू सञ्चालन मार्फत पहिरोको जोखिम न्यूनीकूरण गरिनेछ ।

संस्कृति संरक्षण तथा पर्यटन प्रवर्द्धन

परम्परा, संस्कृति संरक्षण, धार्मिक एवं पुरातात्विक सम्पदाको संरक्षण तथा सम्बद्धन गर्दै ऋषिङ्गको पहिचानलाई अन्तराष्ट्रिय स्तरसम्म परिचित गरि सांस्कृतिक, धार्मिक तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिएको छु ।

२२. स्थानिय संस्कृति तथा परम्पराहरूको संरक्षण र सम्बद्धनमा समुदायको सहभागिता परिचालनमा जोड दिईनेछ । ऐतिहासिक गढी, अजम्बरी माई, रानीपोखरी, दुर्गा भवानी मन्दिर, ज्यामिरेमाई, भिरकोट कोट, ज्वालादेवी मन्दिर, गर्गेश्वर महादेवको मन्दिर, जनजाति संग्राहालय लगायतका पुरातात्विक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण र सम्बद्धनका लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।

२३. स्थानीय मगर, नेवार, गुरुङ, दौर, कुमाल, बोटे लगायतका भाषाहरू एवं कौरा नाच, सोरठी नाच, झयाउरे, पञ्चेवाजा, लाखेनाच, कृष्णजात्रा, मारुनी नाच, कृष्ण नचरी, परम्परागत भजन कृतन लगायतका विशिष्ट सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण र सम्बद्धन गर्न मागमा आधारित कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी सञ्चालन गरिनेछ ।

२४. ऋषिङ्ग गाउँपालिकामा स्थापित होमस्टेहरूलाई सुधार र स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ । नयाँ होमस्टेहरूको स्थापना गर्नका लागि समुदायहरूलाई प्रोत्साहन र परिचालन गरिनेछ ।

२५. स्थानीय भाषा संस्कृतिको संरक्षण, स्थानीय पर्यटन प्रवर्द्धन प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण र उपयोग तथा पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ ।

कृषि तथा पशुपालन

स्थानीय उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गरी स्थानीय उत्पादन सम्भाव्यताका आधारमा पकेट क्षेत्र घोषणा तथा कृषि तथा पशुपालन एवं पशु तथा वाली बिमा गरी व्यवसायिक कृषि प्रणाली स्थापित गर्ने नीति लिएको छु ।

२६. कृषि तथा पशुपालनलाई प्रोत्साहन गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाई निर्यात प्रवर्द्धन गर्न उत्पादनको आधारमा अनुदान दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ । कृषि,

पशुपन्धी तथा मत्स्य तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिनेछ । निर्वाहमुखी कृषिलाई व्यवसायमुखी कृषिमा रूपान्तरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

२७. गाउँपालिका भित्र बाझो रहेका जग्गा उपयोग गरी उत्पादन वृद्धि गर्न स्थानीय तहको समन्वयमा सामुहिक सहकारी संस्था एव व्यवसायिक रूपमा प्रयोग गर्न आवश्यक सहजीककरण गरी ऋषिङ्गलाई कोदो र मकैको पकेट एरीया बनाउन थालनी गरिनेछ ।

२८. कृषि बालीहरूको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) को स्थापना र विकास गरी व्यवसायिक कृषिको आधारशिला तयार गरिनेछ । सुन्तलाजात फलफूल एंव बाखाको साना व्यवासायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) सञ्चालन गरी सुन्तलाजात फलफूल र बाखको निर्यातलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । फलफूल विरुवा रोपणलाई अभियानकै रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

युवा तथा खेलकुद

खेलकुदका माध्यमबाट ऋषिङ्गलाई राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरसम्म परिचित गरी ऋषिङ्गको प्रतिभालाई समेत प्रवर्धन गर्ने नीति लिएको छु ।

२९. निरन्तर रूपमा चलि आएको राष्ट्रियस्तरको ऋषिङ्ग म्याराथन प्रतियोगिता र अन्तरपालिका अध्यक्ष कप भलिवल प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिईनेछ । यसबाट खेलकुद संस्कृतिको विकास हुनुको साथै ऋषिङ्गको पहिचान देशभरी नै फैलिई पर्यटन प्रवर्द्धनमा योगदान पुग्ने विश्वास लिईएको छ ।

३०. खेलकुद रगंशाला तथा सामाग्रीको अभावका कारण खेल खेलन बन्धित बालबालिका तथा युवाहरूलाई झापुटार रगंशाला निर्माण तथा लक्षित खेलकुद सामाग्रीहरु वितरण गरिनेछ ।

३१. ऋषिङ्ग गाउँपालिकाका युवाहरूलाई संगठित गरी युवा तथा खेलकुद समिति गठन गरिनेछ । युवाहरूलाई ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको सम्बृद्धि र विकासमा योगदान पुर्याउन प्रोत्साहन र परिचालन गरिनेछ ।

३२. युवा स्वरोजगार सम्बन्धित रहेर कृषि जनमुखी कार्यक्रमको अवधारणा तयार गरी अगाडी बढाईनेछ ।

सामाजिक विकास

समतामूलक, समावेशी, सामाजिक न्याय सहितको असल सामाजिक सम्बन्ध विकास गरी समाजिक- आर्थिक रूपमा पिछडिएका जाती तथा बर्ग उत्थानको लागि सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण को आवश्यक प्रबन्ध गर्ने नीति लिएको छु ।

३३. बालविवाह न्यूनीकरणका लागि चेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । २० वर्ष पूरा भएपछि मात्रै विवाह गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्थालाई “विहेवारी - बीस वर्ष पारी” किशोर किशोरी तथा अभिभावकहरुसम्म पुन्याउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

३४. ज्येष्ठ नागरिकहरुको एकल तथा विपन्न पुरुषलाई समेत सम्मान र सुरक्षालाई प्राथमिकतामा राखी आवश्यक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

३५. दलित समुदायको परम्परागत सिप तथा पेशाको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी आयआर्जन बढाउन आरन सुधार, बाजा वितरण लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

३६. अन्तर स्थानीय तहको साझेदारी र सहकार्यमा स्थानीय स्तरमा रोजगारी वृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय बजारको मागमा आधारित सिप विकास सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

अपांग तथा ज्येष्ठ नागरीक

३७. अपांग तथा ज्येष्ठ नागरिकहरुको हक हित एवम् सेवा माथीको पहुँच लाई सुनिश्चितता गरिनेछ । साथै सामाजिक सुरक्षा तर्फ विशेष जोड दिइनेछ ।

३८. ज्येष्ठ नागरिक तथा अपांगहरुको हितमा कार्य गर्ने संघ संस्थाहरुसँग समन्वय गर्दै कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।

३९. ज्येष्ठ नागरिकहरुलाई लक्षित गरी स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।

४०. गाउँपालिकाभित्र रहेका ज्येष्ठ नागरिक एवं पुर्व जन प्रतिनिधि अभिनन्दन / सम्मान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

भवन तथा वस्ती विकास

शहरीकरण भएका गाउँउपालिकाका केही क्षेत्रलाई व्यवस्थित गरि गाउँपालिका भित्रका सबै बस्तिहरुलाई सुरक्षित तथा व्यवस्थित गर्दै लाने नीति लिएको छु ।

४१. भवन निर्माण तथा नक्सापास मापदण्डमा समसामयिक संशोधन र परिमार्जन गरी व्यवस्थित वस्ती विकास तथा आवास निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४२. बाढी, पहिरो तथा अन्य विपद्जन्य जोखिममा रहेका घरहरुको पहिचान गरी त्यस्ता परिवारहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थान्तरण गर्नका लनगि अनुदान उपलब्ध गराईनेछ ।

४३. एक वडा एक उत्पादन, एक घर एक रोजगारी कार्यक्रम तय गरी सोही बमोजा काम अगाडी बढाइनेछ ।

४४. सार्वजनिक स्थल, विभिन्न चोक चौतारमा पार्क, उद्धानहरु, ज्येष्ठ नागरिकलाई चौतारा निर्माण, प्रतिक्षालय निर्माण गरी वेङ्गको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

४५. वडा कार्यालयहरुलाई सेवा केन्द्रको रूपमा विकास गर्न कच्ची सडकहरुलाई कमिक रूपमा पक्की गराउँदै पूर्वाधारहरुको विकास गरिनेछ ।

४६. भवन निर्माण गर्न बाँकी रहेका वडा कार्यालयहरुको भवन यसै वर्ष पुरा गरिनेछ ।

४७. प्रदेश सरकारको समन्वयमा ऋषिङ्ग गाउँपालिका भित्रका काठे पोल विस्थापन गरि विद्युत आपूर्ति सहज बनाइनेछ ।

४८. सार्वजनिक जग्गा लागत संकलन गरी संरक्षणका कार्यहरु अगाडी बढाइनेछ ।

४९. गाउँपालिका स्तरीय गौरवको आयोजना बैंक बनाई प्रथमिकताका आधारमा बजेट विनियोजन गर्दै योजनाहरु सम्पन्न गरिनेछ ।

संचार तथा सूचना प्रविधि

शासन संचालन तथा सेवा प्रवाहमा सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट सेवाग्राहीमैत्री तथा छिटो छरितो सेवा प्राप्तिको सुनिश्चितताको लागि आवश्यक सामयिक सूचना प्रविधिको प्रयोग गर्ने तथा E-Literacy एवं E-Governance प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिएको छु ।

५०. गाउँपालिकाको वेभसाइटलाई अद्यावधिक गर्दे लागि नागरिकहरूलाई वेभसाइट मार्फत अधिकतम सूचना प्रवाह हुने लावस्था मिलाइनेछ । गाउँ कार्गापालिका एंव गाउँसभाका निर्णयहरूलाई वेभसाईट मार्फत सार्वजनिक गरिनेछ ।

५१. सेवा प्रवाहमा सकेसम्म अधिकतम सूचना प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।

वातावरण संरक्षण

वातावरण संरक्षण को लागि स्थानीय सक्रियता तथा हरियाली प्रवर्धन गर्ने नीति लिएको छु ।

५२. वातावरण स्वच्छता अभिवृद्धि गर्नका लागि वनको संरक्षण, विकास र सदुपयोग गर्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूलाई क्रियाशील तुल्याइनेछ ।

५३. सडकको दायाँबायाँ हरियाली प्रवर्द्धन गर्नका लागि सम्भाव्य स्थालहरूमा वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई अभियानकै रूपमा अघि सारिनेछ ।

विपद् व्यवस्थापन

विपद्को जोखिम न्यूनीकरण, तत्काल खोज तथा उद्धार, एवं व्यवस्थित सुचना प्रणाली निर्माण गरि विपद् प्रतिकार्यलाई सक्रिय बनाउने नीति लिएको छु ।

५४. छरिएर रहेका वस्ती, जोखिम रहेको वस्ती समेटी एकीकृत वस्ती विकासको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्ने कार्ययोजना तयार गरी अगाडी बढाइनेछ ।

५५. विपद् प्रभावितलाई तत्काल उद्धार, राहत तथा पुनःस्थापनाको लागि आवश्यक सहकार्य गरिनेछ ।

सुशासन तथा सेवा प्रवाह

ऋषिङ्ग गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवाप्रवाहलाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउन कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित गर्दै कार्यप्रणाली र कार्यप्रक्रियामा सुधार लैजाने नीति लिएको छु ।

५६. सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण लगायतका सुशासनका संयन्त्रहरूको प्रयोग गरी पारदर्शिता र सार्वजनिक उत्तरदायित्वलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

५७. आर्थिक कारोबारमा नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, औचित्यता, र प्रभावकारिता कायम गरी सुशासन कायम गरिनेछ । बेरुजु फछ्योटलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाईनेछ ।

५८. स्थानीय सरकारको एकल तथा साझा अधिकार क्षेत्रका विषयहरूको कार्यान्यनलाई प्रभावकारी तुल्याउन आवश्यक नीति, कानून तथा कार्यविधीहरूको तर्जुमालाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाईनेछ

५९. सम्पूर्ण कर्मचारी, शिक्षक लगायतका ऋषिड गाउँपालिकाभित्र कार्यरत कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन मुल्यांकन गरी नतिजामा आधारित दण्ड पुरस्कारको समेत व्यवस्था गरिनेछ ।

६०. विभिन्न वडाहरूमा आवश्यकताका आधारमा न्यायिक समितिअन्तर्गतिको मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरि सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

राजश्व सुधार तथा कर प्रशासन

गाउँपालिकाको राजश्व क्षमता तथा कर प्रशासन सुधार गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने नीति लिएको छु ।

६१. गाउँपालिकाको राजश्व क्षमता वृद्धि गर्ना राजव संभाव्यता अध्ययन कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ ।

६२. स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र भित्र रही राजश्व संभावनाको क्षेत्र पहिचान गरि राजश्वको दर र दायरामा समयानुकूल विस्तर गर्दै लगिनेछ ।

बजेट

उपरोक्त नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन का लागि आ. व. २०७९/०८० का लागि
निम्नानुसारको बजेट प्राथमिकताका आधारमा वितरण गरिनेछ।

समानीकरण अनुदान संघीय सरकार रु. ११,१३,००,०००/-

शाशर्त अनुदान संघीय सरकार रु. २३,५१,००,०००/-

समानीकरण अनुदान प्रदेश सरकार रु. १,२६,५६०००/-

राजश्व बाँडफाट संघीय सरकार रु. १०,३४,८८,०००/-

राजश्व बाँडफाट प्रदेश सरकार रु. ७४,०५,०००/-

आन्तरिक आय अनुमान रु. १,१०,००,०००/-

गत आ. व. को बाँकी रकम रु. ५०,००,०००/-

विषेश अनुदान प्रदेश सरकार :- ५०,००,०००

प्रदेश सम्पुरक अनुदान :- ५०,००,०००/-

जिल्ला समन्वय समिति:- ४०,००,०००/-

कुल बजेट रकम रु. ४९,९९,४९,०००/-

*उनान्पचास करोड उनान्सय लाख उन्पचास हजार रुपैया मात्र। *

अन्त्यमा, ऋषिङ्ग गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को निती तथा कार्यक्रम
तर्जुमा कार्यमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, समाजसेवी, बुद्धिजीवि,
पत्रकार लगायत सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । यस
नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा पनि सम्बद्ध सबैको सहयोग रहनेछ भन्ने विधास
व्यक्त गर्दछु । धन्यवाद ।